

בן גוריון מביא קולות

ארגון ליכוד עולי צפון אפריקה - 3 קולות (2.7 אחוז)

פ - פרוגרסיבים - 2 קולות (1.8 אחוז), תנועת המולדת - 1 קול (1.9 אחוז), חקלאות ופיתוח - 1 קול (1.9 אחוז), עצמאות לערביי ישראל - 1 קול (1.9 אחוז).

בקלפי זו תפסה חרות שוב את המקום השני, דבר שיש לזקפו במידת מה על חשבון התלהבותם של חסידי חרות, שמיהרו להזעיק את חבריהם ברגעים האחרונים של הקלפי. בעיר החזיקה זו, זכו הציונים הכלליים למקום הרביעי, אך יתכן כי תוצאותיהם היו קצת טובות יותר אילו היו בוחרים נלהבים יותר להפגין את אהדתם למפלגתם.

הפרט המעניין ביותר הוא המקום הטוב שהשיגה מפ"ם במקום זה, בלי ספק הודות להתישבות העובדת המזדקקת במידה רבה לתחנת האוטובוסים של חדרה ולרחוב הראשי שלה. בעוד שלרוב כמעט צמודים אחוזי מפ"ם ואחדות העבודה זה לזה, הרי הפעם עלתה מפ"ם בהרבה על אחדות העבודה, שגם היא מפלגה התישבותית.

פרט חשוב אחר: כוחן הרב של הרשימות העדתיות במקום. אם יש בכך רמז לנטיה ארצית, הרי גם המפלגה הספרדית הלאומית וגם רשימתו של דויד בן-הרוש יעברו בנקל את אחוזי-החסימה, בעוד הרשימה המתחרת של האיחוד הלאומי הספרדי נראית חלשה, לא קיבלה אף קול אחד. בקלפי זו היו 13 רשימות שלא קיבלו אף קול אחד. ביניהן היתה מפלגה ותיקה אחת: מק"י.

★ ★ ★
כפריסבא: עזית מק"י

קלפי הנסיונית בכפרסבא הוצבה באותו יום בשעה 10 אחרי הצהריים. הפעם היה אחוז ההשתתפות נמוך יותר, למרות שהתנועה ברחוב וייצמן, הוא הרחוב הראשי - היתה רבה אף מן התנועה בעפולה ובחדרה.

סיבת הימנעות זו היתה נעוצה באירשות בולטת של האוכלוסייה, בייחוד החתיקה. בין המתחכמים היה אחד ששאל מדוע אין חולית-קלפי נהגת להזעיק בכל מקום כמה מן המכוונים המקובלים על הציבור המקומי, כדי לפקח על עבודתה.

הוסבר לו כי הדבר אינו אפשרי, מכיון שאין החוליה מעוניינת לגלות מראש את מקום הקלפי, כדי למנוע השתתפות מאורגנת של מפלגה זו או אחרת. המתחכמת השתתף בהצבעה אחרי ששמע כי מערכת העולם הזה פנתה באופן פומבי לכל המפלגות, הציעה להן לשגר נציגים לפיקוח על הקלפיות ועל ספירת הקולות - בתנאי שהנציגים יתלח לחוליה מבלי לדעת מראש היכן תוצב הקלפי.

בכפרסבא חולקו 200 פתקיבוחר, והצביעו 115 איש, שהם 57.5 אחוז. מהם היו שניים פתקים לבנים. 113 הקולות הכשרים התחלקו כלהלן:

- א - מפא"י - 34 קולות (30 אחוז),
- ח - חרות - 32 קולות (28.5 אחוז),
- ק - מק"י - 12 קולות (10.5 אחוז),
- ב - דתיים לאומיים - 8 קולות (7 אחוז),
- צ - ציונים כלליים - 6 קולות (5 אחוז),
- ת - אחדות העבודה - 6 קולות (5 אחוז),
- המפלגה הספרדית הלאומית - 5 קולות (4.5 אחוז),
- מ - מפ"ם - 4 קולות (2.8 אחוז),
- הבונד - 3 קולות (2.5 אחוז),
- ארגון ליכוד עולי צפון אפריקה - 1 קול (0.9 אחוז),

תנועת עליה חדשה - 1 קול (0.9).

הדבר הראשון הבולט בקלפי זו, מלבד הקירבה הרבה בין חרות לבין מפא"י, הוא המספר הגדול שקיבלה מק"י, המופיעה כאן במקום השלישי. יתכן שיש קשר בין עובדה זו לבין המספר הגבוה של פועלי הדחק שהשתתפו בהצבעה. פרט מעניין שני, המצביע לאותו כיוון: הקולות שניתנו לרשימת הבונד, רשימה שמאלית אנטי-ציונית ואנטי-קומוניסטית.

מלבד האופוזיציה השמאלית, זכתה גם האופוזיציה העדית לקולות ניכרים. המפלגה הספרדית הלאומית תופסת מקום נכבד ברשימה, בעוד שהאיחוד הספרדי המתחרה שוב לא זכה אף לקול אחד. יתכן כי בין השאר גורם לכך ההבדל הקטן בין השמאל, והקושי שיש לבוחרים הפוטנציאליים של רשימות אלה להבחין ביניהן.

בעד רשימת ליכוד הצביע חייל אשכנזי, ששאל את חולית הקלפי: "מה שם הרשימה של בן-הרוש?"

14 רשימות, ביניהן הרשימה הפרוגרסיבית, לא זכו במקום זה אף לקול אחד.

כפרסבא: הסברה לעולה

עפולה: שומר מצביע בקלפי

מאחורי התושבים החתיקים, דבר שיש לקחתו בחשבון בהערכת התוצאות. למרות זאת היה אחוז ההשתתפות הכללית גבוה למדי.

במקום מרכזי כזה, קשה לסחג את העוברים והשבים, ובין המצביעים היו בני כל השכבות: אנשים שיצאו מן החנויות הרבות שבסביבה, אנשים שהיו בדרכם אל האוטו-בוס הבינעירוני או ממנו, עולים חדשים מן השכונות החדשות של חדרה, ואנשי ההתישבות העובדת.

הפעם היו בין העוברים גם ערבים לא מעטים. למרות שהוסברה להם היטב מטרת הקלפי ואיתלותה, פחדו רובם להשתתף. כנראה מתוך חשש כי יש קשר בין הקלפי ובין השלטון. אולם מספר המצביעים הערבים עלה על השניים שהצביעו לרשימות ערביות, ומסתבר כי חלק מן הערבים נתנו את קולותיהם לרשימות כללי-ישראליות.

בקלפי של חדרה חולקו 170 פתקיבוחר, והוטלו לקלפי 109 פתקים - השתתפות של 64 אחוז. מבין אלה היו שלושה פתקים לבנים של נמנעים עקרוניים. מבין 106 הקולות הכשרים, זכו המפלגות לתוצאות הבאות:

- א - מפא"י - 34 קולות (31 אחוז),
- ח - חרות - 28 קולות (25.5 אחוז),
- מ - מפ"ם - 14 קולות (13 אחוז),
- צ - ציונים כלליים - 7 קולות (6.4 אחוז),
- ת - אחדות העבודה - 5 קולות (4.5 אחוז),
- ב - דתיים לאומיים - 5 קולות (4.5 אחוז),
- המפלגה הספרדית הלאומית - 4 קולות (3.6 אחוז),

אם יש קשר ישיר בין נאמו של מנהיג מפלגתי לבין תוצאות הבחירות באותו מקום? לא קיים שום מכשיר מדעי שיתן תשובה סופית ומוכחת לשאלה חשובה זו, שכל מפלגה בעולם ובארץ מתחבטת בה. אולם נדמה כי הקלפי הנסיונית של העולם הזה תרמה השבוע למתן תשובה. התשובה: חיובית.

★ ★ ★
"עפולה - מבצר מפא"י!"

ביום השלישי שבוע שעבר הגיע דויד בן-גוריון לעפולה, במסגרת מסע-הנאומים האינטנסיבי שלו בצפון-הארץ. הוא לא ננס לויכוחים עם המפלגות היריבות. תחת זאת קרא למאוזניו להתבונן סביבם, לראות את התמורות המהפכניות שחלו בערים בשנים האחרונות. בן-גוריון הבטיח לעולים החדשים, שבאו בהמוניהם לאסיפה, הבטחות רבות: העלאת יהודים מארצות-האיסלאם, הקניית מקצועות יצרניים לצעירים חסרי-מקצוע, מתן דירות מרחות לעולים חדשים המטופלים בילדים רבים. הוא גם התקף בחריפות את ריבוי הרשימות בבחירות, טען כי לא יתכנו 26 שיטות שונות לגבי פתרון בעיות-היסוד של הארץ.

האם השפיעו דברי בן-גוריון? חמשה ימים אחרי הנאום, ביום הראשון, 20 בספטמבר, בשעה 12 בצהריים, הוצבה הקלפי הנסיונית של העולם הזה ליד תחנת-האוטובוסים המרכזית של עפולה, כדי לבדוק את התוצאות.

נתקבל רושם ברור כי יש קשר ישיר בין תוצאות קלפי זו לבין דברי בן-גוריון. הנקודות הבולטות:

- אחוז המצביעים בקלפי הנסיונית היה גבוה במיוחד,
- מפא"י צועדת בראש, עם 42 אחוז של הקולות,
- הרשימות החדשות לא קיבלו כמעט אף קול אחד,

ואף לא אחת מהן הגיעה לאחוזי-החסימה.

הקתל היה מגוון מאד, כלל תושבי עפולה הישנה, עולים מעפולה העליונה, אנשי המושבים והקבוצים של הסביבה, העוברים בצומת חיונית זו בדרכם ממשקיהם לערים הגדולות וחדרה. בין הבוחרים היו גם נוסעים שאוטובוסיהם עברו בעפולה, עצרו שם לכמה דקות לפני המשיכם בדרכם. בקלפי זו חולקו 170 פתקיבוחר, והצביעו 125 איש - השתתפות של 73 אחוז - הגדולה ביותר מכל הקלפיות הנסיוניות עד כה. 7 איש הפגינו הימנעות עקרונית עלידי זריקת פתקים לבנים, פתקים בהם נמחקו כל הרשימות בועם ואף פתקים עליהם צוינו כמה רשימות, אולי הנוכחה לאי-אכפתיות. מבין 118 הקולות הכשרים, זכו הרשימות לתוצאות הבאות:

- א - מפא"י - 50 קולות (42 אחוז),
- ת - אחדות-העבודה - 25 קולות (20 אחוז),
- מ - מפ"ם - 13 קולות (11 אחוז),
- ח - חרות - 11 קולות (9.3 אחוז),
- ב - דתיים לאומיים - 7 קולות (5.9 אחוז),
- ד - אגודת ישראל - 3 קולות (2.5 אחוז),
- פ - פרוגרסיבים - 2 קולות (1.7 אחוז),
- צ - ציונים כלליים - 2 קולות (1.7 אחוז),
- ק - מק"י - 2 קולות (1.7 אחוז),
- המפלגה הספרדית הלאומית - 1 קול (0.8 אחוז),

תנועת עליה חדשה - 1 קול (0.8 אחוז), הבונד - 1 קול - (0.8 אחוז).

14 רשימות אחרות לא קיבלו אף קול אחד.

בין מצביעי מפא"י היה אחד שרשם: "עפולה - מבצר מפא"י!" ושני שכתב: "למרות הכל, מפא"י בראש!"

הערכת תוצאות קלפי זו, יש לקחת בחשבון כי הפעם מתבטא השקלה של ההתישבות העובדת מעל לממוצע הארצי, בעוד שבקלפיות קודמות, בערים ובכרכות, היה המצב הפוך. ההשתתפות המוגברת בקלפי נתנה אף היא את אותותיה בתוצאות. אחוז ההימנעות לא עלה, הפעם בהרבה מעל לאחוז המצופה בבחירות ארציות.

תנועת-חרות סכלה קשה בקלפי זו, דבר המעיד על חולשה מסוימת באזורי ההתישבות. אולם מכיון שרבו המצביעים מקרב העולים החדשים, אין זה הסבר מלא, ומתקבל על הדעת כי השפעתו האישית של בן-גוריון גרמה אף היא לירידת אחוז חרות, שירדה זו הפעם הראשונה ממקום שני למקום רביעי ברשימה.

★ ★ ★
חדרה: מפ"ם במקום השלישי

קלפי הנסיונית בחדרה הוצבה באותו יום ראשון, 17 בשעה 3.30 אחרי-הצהריים, ברחוב הראשי, בקרבת תחנת-האוטובוסים המרכזית.

חולית-הקלפי היה הרושם כי אחוז המצביעים מקרב העולים החדשים שקיבלו את פתקי-בוחר היה גבוה יותר

ריבוי הרשימות בבחירות. הדרך הברורה: בחירות איזוריות.

על אף השיגרה הרגילה, לא התעלם פרס מקריאות-הביניים. כשלא שמע אותן היטב, ביקש מן הקהל לחזור עליהן.

התפלגה ילדה צעירה, שאביה לוקח אותה עמו כל שבת לאסיפת-בחירות אחרת: "תר" אה אבא, הוא מדבר עם הקהל."

לקהל, "ישראל", קבע פרס, "היא הראשונה בשטח איתמות-הינוקות, פיתוח, קצב דינאמי, אורח חיים. אצלנו כדאי לחלות יותר מאשר בכל ארץ אחרת." מתח פרס את הקהל בחיוך מסוים, "כי בישראל יש בממוצע פחות חולים על כל רופא מאשר אפילו בארצות-הברית." מרבית הנוכחים, חברי קופת-חולים, חייכו.

פרס לא הסתפק בסיפור אגדות על כל הטוב שנעשה בארץ. הוא לא הסתיר את השליה, קבע כי קודם כל יש לחסל את

המנהל הקודם של משרד הבטחון, ניסה לשכנע 300 מבוחריו מדוע מפא"י טובה יותר ממפלגות אחרות. הסיבה: כל האגר-חיים של הממשלה מתפעלים מקצב ההתפתחות של המדינה; יש סטאטיסטיקות, לפיהן ישראל היא אלופת העולם בכמה שטחים חשובים. השטח הראשון: הבטחון, אותו מכיר פרס היטב ומקרוּב.

הגבר השחום, בעל העיניים השחורות והמבטא היבש, לא התעצל להציג מכיסו כמה טבלות-חישוב מסובכות, הקריא אותן

שבת בבוקר הופיע גיבור בטחון אחר לפני הקהל. הוא לא הביא עמו לאסיפה חבורות של ילדים, העובד זחאק עם קהל מבוגר, מדוירי שבן פונדוביץ בצפון תל-אביב. סניף מפא"י בצפון תל-אביב לא יכול היה להתחיל את האסיפה בזמן שנקבע מראש. כי האולם המכיל 660 מקומות היה ריק, הקהל לא מיהר להשכים לאסיפת פוליטיות. באיחור של חצי שעה נוכחו המארגנים כי חצי האולם מלא, לא התחשבו בספסלים הריקים ביציע. שמעון פרס,